

Nro. 23.

A' FELS. R. TSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

*Költ Bétsben Mártziusnak 19-ik napján 1799-ik
esztendőben.*

Béts.

Az eddig, Alsó Austriának, *Krems és Stein* ne-
vű városai körül kvártélyozott segítő Orosz hadi
seregek, tegnap indultak onnan el Olasz Ország
felé, a' mellyeknek nézésekre számossan mentenek
innen *Schönbrunnba* és *Purkersdorfba*, a' mellyeken
tudniillik a' nevezett hadi nép által utazott. Mind
martialis tekintetekre, mind jó hadi fenytékekre
nézve nagyon ditsirtetnek azok által, a' kik *Krems-
ben* és *Steinban*, a' múlt télen meg fordultanak.

Nagy meltoságú Gróf *Aponyi Antal* Eö Nagy-
ságát, Cs. K. valóságos Komornyikot, 's Tek. Tólna
Vármegyének fő Ispányát mind hazája eránt muta-
tott sok érdemeire, mind azon különös szorgalma-

tosságára nézve, a' mellyet la' Bács Vármegyei Canális készítésében mutatott minden taksa fizetés nélkül Cs. K. belső Tanátsossá tenni méltoztattott Fels. Urunk.

Ide azt a' szomorú hirt hozta egy staféta, hogy nagy méltóságú Gr. *Eszterházy Károly* Egri Püspök Ő Excellentiája, e' folyó hólnapnak 15-ikén meg halálozott.

Német Ország.

A' Párisi Directoriumnak azon Proclamatioját, a' mellyet a' Magy. Kurir Erd. Olvasóival, a' múlt posta napon mi is közlöttünk, a' következő jegyzéssel küldötték a' *Rastadtban* lévő Fr. minis-terek a' Német Országai Deputatióhoz:

„A' Fr. Respublika' a' Német Orzággal való békefféges alkudozásra küldött alább irt követjeinek azt parantsolta a' Directorium, hogy az ide zárt hirdetményt közöllyék a' Német Deputatióval, melly parantsolatnak ök engedelmeskedni akarván, abból egy nyomtatványt küldönek, és a' *Jourdan* fő vezér Fr. armadiához intezett hirdetményét is melléje ragasztyák.,,

„Egyszersmind az is reájok vagyon az alább irtakra bizattatva, hogy nyilatkoztassák ki, hogy a' Fr. armadiának Rénuson lett által jövetelére és előre való nyomulására egyedül a' jelenvaló környülállások és az előre való gondviselés szolgáltattak; alkalmatoslagot hogy a' F. végre hajtó Tanátsban még most is eleven és igaz kívánság vagyon a' Német Birodalommal való békeffé szerzésre, olly feltétel mellett mindazáltal, hogy Német Ország is az Orosz hadi népnek tartományain keresztül való mársirozása ellen, harározza meg magát. — *Rastadtban Ventosnak 11-ikén, a' Fr. Respublikának 7-ik esztendejében (1-ső Martii 1799-ben)*

„*Bonnier, Jean-Debrie, Roberjeot.*

A' Német Országai Deputatio, Martius 2-dik napján tartott gyűlésében, a' Franczia ministereknek ezen Jegyzését jól még hányván vetvén, a' vok-soknak többsége szerezte azt végzette, hogy az, az a' melle ragasztott proclamatiokkal együtt küldetessen meg a' *Regenspurgi* Dietának, és jegyeztessék meg, hogy a' Német Országai Deputatióinak nagyobb része bizonyos bizodalommal legyen az eránt, hogy azon Jegyzésből elegendőképen által fogja a' *Regenspurgi* Diéta azt latni, melly el kerülhetetlen szükség legyen a' Német Országai Deputatiót abban meg hatalmazni, hogy a' Fr. követségnek *Januarius* 2-ikan költ promemoriajára választ adhasson, és továbbra is folytathassa az akkor felbe szakadt békesléges alkudozást.

„Egyszersmind azt is meg határozta a' Német Országai Deputatio, hogy ezen *Regenspurgi* Dietához intéztetett levélnek a' mássa a' Császári meg hatalmazott miniszternek is megküldetessen, 's tudtára adattasson, hogy a' Német Országai Deputatio szükségesnek itilte azt, hogy addig is, mig a' Német Országai Dietának válasza oda érkezne, következő promemoria adattasson a' Fr. ministereknek 1-ső *Martius* jegyzésekre:

„A' Német Országai Deputatio, nemtsak megküldötte a' Német Birodalombeli Diétának azon Jegyzést, mellyet *Martiusi* 1-ső napján a' Fr. ministerek adtanak, hanem egyszersmind sürgetve ajánlotta annak ezen tárgyat. — A' midön a' Franczia ministereket erről tudositani kívánnya a' Német Deputatio, egyszersmind arról is bizonyosfokká teszi őket, hogy valamiképen egy részről sullyosan érzi azon szereztsétlenségeket, a' mellyek az ármadiáknak Német tartományokban leendő táborozásokból azokra származni fognak: úgy más részről eleven kivansággal ohajtya azt, hogy minél előbb tökéletességre mehessen azon békeslég, mellynek eszközlésében eddig tellyes tehetségek szerezte foglalatostkodtak.

„Végtére [minden Raftadi Congressuson lévő] *partieularis* követekkel és biztosokkal szükség volna a' Fr. ministreknek 1-ső *Mártiusi* Jegyzéseket, az ahoz ragasztott *proclamatiókkal* együtt, a' régi bé vett szokás szerént, közleni.“

A' *Jourdan* fő vezér kormányára bizatott Fr. armádia-*Martius* első napján, három helyen jött által a' Rénus vizén, ugymint, *Manheim*, *Kehl*, és *Bázel* mellett, és mingyárt akkor sebes lépésekkel szándékozott előre nyomulni a' Svéviai kerületben. A' nevezett Fr. fő vezérnek hadi fő szállása *Donauschingaban* lenni mondatik (Itten fakad ki a' duna vize.) A' Cs. K. armádiának avantgardaja is ezen kerületben vagyon már, és annak kormányzó vezérje Károly fő herczeg *Kaufbeuren*ből, *Memmingen*be tette által a' maga fő hadi kvártélyát.

A' General *Bernadotte* komandója alatt lévő tartalék seregnek egyik osztálya, a' *Manheim* előtt lévő Rénus sánczhoz érkezven 1-ső *Martiusnak* estején, az ott lévő szigetet el foglalta, és magát a' váraft is fel kérte. — Még a' múlt *Decemberben* el-vitetvén onnan az ártilleria, az abban lévő katoná örizet is meg gyengítettvén, sőt a' várnak nevezetesebb védelmező bástyai is le rontattatván, lehetetlen lett volna azt védelmezni; ahoz képest a' bé következétt éjjel, *Neu Francia* brigada Generalis, és a' város *Commendansa*, *Mann* Inzsinör Obristlajtinant, capitulationa lépvén, olly feltétel mellett, hogy 300 Francziánál több a' városba bé menni nem fogna, az által is adattatott. — De General *Bernadotte*, nemtsak semmit nem ügyelt ezen capitulationa, sőt ugy nézvén azt, mint a' Fr. fegyver által meg vétetett váraft, 4000 embert szállított odabé, a' kiknek nemtsak szállást, hanem mindennapi taplalást is tartoznak a' lakosok adni. — Azután következett napon maga a' nevezett Generalis is oda tette által hadi fő szállását, az ott lévő magistratust modo provisorio hivataljaikban meg erőssítette, és már most, mind a' Rénuson lé-

vő hidat, mind a' le rontatott bástyákat előbbi állapotjokba igyekeznek helyheztenni.

Martius 2-ik napján, a' mint a' mult posta napon egy két szóval jelentettük, a' *Spajeri* püspökséghez tartozó *Filipsburgi* vár Commendansához is, egy igen magos hangon szólló, kevély, és fenyegető levelet küldvén a' fent nevezett Generalis, azt kívanta, hogy haladék nélkül adja azt néki által. Hoffzasan szemei eleibe terjeszti a' Commendánsnak azon szomorú következéseket, a' mellyek ötöt, az alatta lévő katona őrizetet, sőt még a' szegény lakosokat is érdeklenék, ha kívánságát bé nem tellyesítené. Nem vólna, úgymond, oka, hogy a' kormányja alatt lévő katona őrizetre, vagy a' nékie küldettendő segítségére tamaszkodjon, és soha számot nem adhatna azon vérért, a' melly a' Rastadi békeességes alkudozás alatt, haszontalanul ki ontattatna. —

„A' Cs. Kir. armadiától sem lehetne nékie, így ír továbbá *Bernadotte*, segedelmet várni, nemcsak annak távol létele miatt, hanem azért is, mivel *Jourdán* fő vezér az úgy nevezett fekete erdőségen keresztül *Bavariába* marsirozik azon Cs. K. armadiának fel keresésére (Schwartz Wald, Sylva nigra, Fekete Erdő, egy hosszan ki nyuló nagy erdő és tartomány a' Svéviai kerületben, a' melly *Rheinfeltől* és *Seckingentől* fogva, egészlen a' Bádeni Marchionatusig nyulik a' Rénus mellett délről északfele.) 's. a. t.

Mindezekre ekként válaszolt a' *Filipsburgi* Commendans Gr. *Salm* General Lajtinánt: „Generalis Uram! Azon levélnek, mellyet *Ventose 12-ik* napján *Goudin* General Adjutansa által nékem küldött, ollyatén foglalátú, a' minémüt én, azon szempillantásban, a' mellyben a' Német Birodalom és Fr. Respublika közt szereztetendő békeességnék szinte tökéletességre kellett vólna menni, épen nem vártattam. Maga is által láthattya azt Generalis Uram, hogy én felette bünösnek tenném magamat, hogy-

ha ezen Német Birodalombeli várat, mellynek kormányozását az Imperialis ármadia fő vezérje bizta reám, az Urnak által adnám. — Nem mesze van a' Német Deputatió gyűlésének helye.“

„Azon parantsolatok és rendelések, a' mellyeket én e' kettőtől minden haladék nélkül kérni fogok, és bizonyosan el is fognak érkezni, határozzák meg az én tselekedetemet. Addig, mig azokat el várnám, és a' mellyekről leg ottan tudósítani is fogom az Urat, semmit nem mivelhetek egyebet annál, a' mit más betfülletes ember mivelne, ha velem egyenlő környülállások közt volna.“

„Egyébaránt azon erőffégnek jelenvaló állapata nem olyan, mint a' mineműnek lenni gondolja az Ur. — Az én kormányom alatt lévő katonaságnak béketelenségéről én semmit sem tudok. Annakokáért világosan ki kell az Urnak jelentenem, hogy én semmi Fr. örizetet nem botsáthatok bé a' *Filipsburgi* várba, és noha én semmi ellenségeskedést kezdeni nem kívánok, mindazáltal el fogom azt háritani tudni. Nem én, hanem az engemet meg támadó rész fog azon szerentsétlenségről, a' mostan előknak, és a' következőknek számolni, a' mellyek abból származhatnának.“

„Tökélletes tisztelettel vagyok Generalis Úramnak alázatos és engedelmes szolgája *Salm Rénusi* Gróf, és General Lajtinánt.“

Az alatt, mig a' Fr. Corpusnál ezek történtek volna, a' *Jourdan* fő vezér kormánya alatt lévő Fr. ármadia, *Martzius* első és következett napjain, reggeltől fogva estig szüntelen takarodott *Kéhl* mellett a' Rénuson által. — A' fő Corpus a' *Kinzingeri* völgyön által *Donefching* felé marsirozott. — Az avantgárdat *Vandamme*, a' bal szárnyát *St. Cyr*, a' jobb szárnyát *Ferino* Fr. Generálok vezették. — Első Mártiusnak estvején az avantgarda *Gengenbachban*, hadi fő szállása *Offenburghban*,

az armadiának bal szárnya *Oberkirchben*, jobb szárnya pedig, a' melly *Bázel* mellett jött a' Rénus vizén által, *Rheinfeldbe* vóltanak. *Jourdan* fő kvartélyja, 3-ik *Martiusban* *Hornbachba*, onnan más nap *Villingenbe* tétetődött által.

Azon napon, tudniillik 1-ső *Martiusban* a' General *Masena* commandója alatt lévő Fr. armada is ki indult *Tigurumból*, 's egyenesen *Graubünden*, és a' *Lacus Bodamicus* felé vette az útját."

Valamiképen a' *Francia*, úgy a' *Cs. K.* armada is szüntelen való mozdulásban vagon, mind *Olafz*, mind *Német Országokban*. A' Rénus melléki *Cs. Kir.* armadiának fő vezérje *Károly* *Austriai* fő herczeg még *Mártius* 7-ik napján is *Monachiumban* vólt, és a' *Vál.* Fejedelelemnél ebédlett, hanem mingyárt ebéd után *Friedbergi* fő kvartélyába utazott. — Hadi fő szállását, *Martius* 8-ikán *Schwabmünchenbe*, 9-ikén *Mindelheimba* tétette által.

Hogy a' Rénus mellett valamelly ellenségeskedés történt volna a' *Cs. K.* és *Francia* armadiák közt, arról még eddig nem vagyunk tudossitva, de hogy *Helvéczianak* határjain már megverekedtek, egynéhány külföldi levelek bizonyíttyák, a' melly e' folyó hólnapnak 6. 7. és 8-ik napjain történt *Graubündennek* *Chur* és *Feldkirch* nevezetü helységek közt. Minémü ki menetele lett legyen ezen tsatának arról még eddig semmi officialis tudositást nem vettünk.

Olasz Ország.

A' *Fels. Szárdinai Király*, és *Kir. Familia*, *Februárius* 24-ik napján, a' *Livornói* fő templomban, ahétatosságoknak végzése után, a' számokra bérbe fogadott hajókra dél után fel ülven, a' *Szárdinai* sziget felé utaztak.

A' *Livornói* kereskedők által *Nápolyba* küldett hajók nyóltz napi tengeri utazások után

oda vissza térvén azt bejellették a' Nápolyi környülállásokról, hogy az ott lévő Francia katonai őrizet nem több csak 7000 főből áll; hogy *Championet* Generalis csak nem minden nap ki lovagol, 's az utzákat meg járja, de nem tartván magát egészen bátorságosnak, mindenkor 300 lovas katonai kíséri ötét, és hogy mind a' Nápolyi, mind a' *Gaëtai* kikötő helyeket blokirozzák, avagy zárva tartják az Anglusok, még pedig olly izorossan, hogy az ő hírek, 's engedelmeik nélkül, oda senki sem bé, sem ki nem mehet azokból.

A' *Máltai* szigettől Genuába vissza tért szállító hajók, oda azt a' hirt vitték, hogy a' *la Valettai* erősségben lévő Francziák az ott lakóknak nagy részét onnan ki üzték, világosságra jöven az, hogy ők is egyet értettenek legyen a' *Máltai* paraszttal, a' kik közül egynéhány szazan, külömbkülömb féle szin alatt oda bé menvén, az ott lévő Francia őrizetet, vagy fegyverektől meg fosztani, vagy azon erősséget az ostromló paraszttal által adni igyekeztenek. — Ezen szándékjok 20-ik *Januariusban* ki tudódván, és a' Francziáktól fel kerestetvén, sokan közülök a' tengerbe ugrottak, 's úszás által mentették meg életüket, a' többi vezérekkel együtt el fogattatott 's agyon lövetett.

A' *Florenziában* lévő *Nápolyi* követ *Sangro* úr, olly tudósítást vett *Palermóból*, hogy egész *Sicilia* védelmező állapotba szándékozik magát tenni, értésére esvén az oda való Fő Kormányfőnek, hogy azon Országot is revolúcióba tenni igyekezzenek a' Francziák. — A' kik ezen földnek fekvését, a' föld népe gondolkozása módját, és az ottan vigyázó Anglus hajóknak szorgalmatosságát jól értik, bizva el merik mondani, hogy azon Ország ellen való fel tételekben lehetetlen leszen a' Francziáknak bóldogulni, annyival inkább, mivel *Nápoly* Orzágnak alsóbb része, nevezetesen *Calabria* még üres a' Francziáktól, és sok *La*

zaronik 's parasztok gyüllöttek ottan öszve Fels. Fejedelmeknek védelmezésére, 's birodalmának, vissza szerzésére. — *Petersburgból* azt írják, hogy 100000 embert igirt vólna a' Fels. Orosz Császár a' *Nápolyi Királyi Felség* segítségére, a' kik a' tengeren hajókra szállittatván, a' *Dardanellákon* keresztül fognak Olasz Ország felé evezni. A' Fényes Porta is számos hadi népet szándékozik oda küldeni, a' Fels. Nápolyi Királlyal mostanában kötött álliancziája szerént. —

Azon 10 millióból álló summát, a' mellyet a' Francziákkal kötött fegyverszűnés alkalmatosságával igirtenek a' Nápolyiak, bátor a' fegyvert fogott *Lazaronik* és parasztok miatt, meg nem tartották légyen is azt, még is meg kellett nékiek fizetni; sőt azon kívül, mostanában is 4 milliót kívántak tőlök a' Francziak, de annak le tételére épen nem kötelezte magát a' Nápolyi provisoria kórmányszék.

Azomban *Nápolyban* is mindent Fr. lábakra akar nak a' patrióták állítani, és azon tartományokat, a' mellyeket a' Francziák fegyverekkel el fogtak, egynehány departementumokra osztották fel, 's minden városokban municipalitásokat rendeltek, és abban foglalatoskodnak, hogy ezen *Parthenopei Respublika* név alatt ki hirdettetett democratica Köz-Társaságban, mint más új modi respublikákban történt, egy *Directoriumot* (mellynek mit igazgatni nem leszen) egy *törvénytevő Tanátsot* (mellynek a' Fr. Generalis fog törvényeket szabni), és egy *armádiát* (de nem magok, hanem a' Fr. Respublika hasznára) állítsanak fel.

Parthenope, hajdan, egy vólt azon régi hires Szirenek kozzül, a' melly *Ulysses* szerelmét meg nem nyerhetvén, bosszuságából a' tengerbe ugrott, melly történetnek emlekezetére azon helyen, mellyen most *Nápoly* várasa fekszik, egy város építettett, 's *Parthenope*-nek neveztetett. Idő jártával ez is el pufztitatott, 's helyette *Nápoly* várasa fundatott.

Rómába, és Nápolyba számos Francia és Cisalpinai batallionok marsiroztak. — Amott, t. i. *Rómában*, 's az ehez tartozó tartományokban lévő emigransoknak jószágaik már áruba bortsátattak, sőt a' papi jószágokból is 500000 scudit érő fogeladattatódni.

Francia Respublika.

A' 27-ik *Februariusban* költ *Parisi officialis* újság, az ugy nevezett *Redacteur*, két végzést foglal magában, a' melly által az eddig hadi ministerséget viselt *Fr. Gen. Scherer* az *Olasz Országi és Nápolyi* armadiáknak fő kormányozójává tetetett. A' *Nápolyi* armadiát *Gen. Macdonald* fogja ő alatta *commandirozni*. Ezen néki adattatott hivatalt 26-ik *Februariusban*, szépen meg köszönte a' *Directoriumhoz* küldött levelében, a' következő napon, az új hadi miniszernek *Millet = Mirreau* brigada *Generálnak* által adta eddig viselt hivatallyát, és még azon nap ki indult *Párisból* *Olasz Ország* felé.

Az *Olasz Országi Fr. armadia* *General Stabjának* fő igazgatója, polgár *Suchet* *Majlandból* *Párisba* vissza hivattatván, azon rangal a' *Moguntziai armadiához* küldetett.

Director Reveilliere Lepaux három hólnapig viselvén az előülöléséget a' *Directoriumban*, helyette *Director Barras* lett előütöve, 's 24-ik *Februarii* által is vette tölle a' *Respublikának* *petsétnyomóját*.

A' *Máltai* szigetben ki tudódott öszve esküvésről illetén tudósítást küldött *Brovard* *Gen. Adjutáns* *Jan. 17-ikén* a' *Párisi Directoriumhoz*: „Kétszáz ember rejtezett el, ugymond, a' városban, azok közül, a' ki a' *La Valetta* erősséget a' *Máltai* *insurgenseknek* által akarták adni. Ki nyilatkoztatván titkos fel tételek *Decembernek 31-ik* napján, egynehányan közzülök öszve *konczoltattak*, 30-an

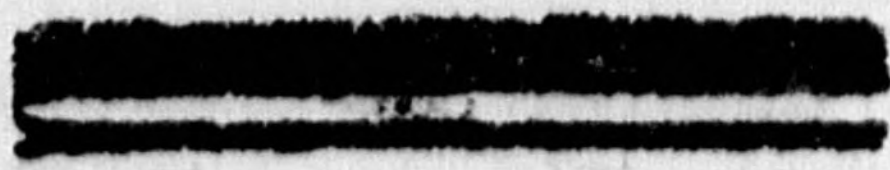
el fogattattak, a' többi tsónakokra ülven el futott. A' fogságba estek közt vóltak azoknak fejeik is, a' kik mingyárt akkor e' világból ki végeztettek. — Minthogy, így ír továbbá, ez az erősség erőszak által meg nem vétetődhetik, egyedül a' titkos árulástól lehet tartani, ahozképest szükség vólt a' belső vár lakosainak számát megkisebíteni. Egyébaránt, két borral, palinkával, és bé sózott hullal meg terhelt hajó jött ide, és ha okosan vigyáznak, mindenkor elég eleséget lehet *Máltába* hozni.

Egy későbbi Máltai levelet is közlött a' *Párisi Publicummal* a' nevezett officialis ujság levél a' *Redacteur*, mellyben előbbi hiradását megerősíti, 's e' mellett nagyon magasztallya a' Fr. matrozoknak buzgoságokat, a' kik egyenlő szolgálót tesznek a' hadi sereggel. Utollyára azt mondja, hogy a' Máltában lévő Fr. őrizetnek, egész esztendőre való elesége vagyon.

A' vének Tanátsa által megvettett új sóadó, nem kevés érzékenységet gerjesztett a' *Publicumban*. A' *Directorium* barátjai, úgy nézik a' Vének Tanátsának ezen lépesét, mint a' Respublika financiájának romlására tzelező szándekot, a' melly miatt lehetetlen lenne a' *Directoriumnak* azt végbe vinni, a' mit a' jelenvaló környülállások kívánnak. A' velek ellenkezők azt mondják, hogy a' népnek köz boldogsága légyen a' Statusnak fő törvénye, a' melly a' sóra vettett új adó által nagyon el nyomattatna s. a. t.

Török Birodalom.

Egy *Gdezar* nevü Török Basa arra ajánlotta magát a' Fényes Porta előtt, hogy őki fogja Egyiptomot a' hitetlen Francziák kezekből ragadni, melly végre, a' kormányja alatt lévő 50000 emberen kívül még más ötven ezerrel, mingyárt Egyiptom felé fog marsirozni.

A' leg ujabb *Konstantzinápolyi* tudositások szerént a' tudva lévő *Sir Sidney Smith* hires Anglus kapitány is el utazott onnan 16-ik *Februariusban*, olly feltétellel, hogy az *Alexandria* előtt vigyazó egyesült flottának kormányát kezére vévén, vagy ott, vagy más Egyiptomi kikötőhelyben ki szállhasson, az azon lévő hadi néppel egyetemben.

Paswan Oglunak Fényes Portával lett meg békellése után, a' Kapután Basa is *Konstantzinápolyba* fog menni.

Itten is, t. i. *Konstantzinápolyban* olly kemény hidegek vóltak a' most múlt télen, a' minemüekre a' *Muzulmanok* nem emlékeznek. Jan. 10 és 11-ik napjain egynéhány meg fagyott ember találtatott az utzákon. Ezen rendkívül való hideg miatt mind a' posták, mind a' *Karavanak*, az az, a' kereskedő Tarsaságok ki maradtak, 's nagyon meg tsökkent a' kereskedés.

Magyar Ország.

Arad Vármegyéből, Februarius holnapjában. Mi nekünk a' télnek kezdetétől fogva tsak két tiszta napunk vólt, a' többi esőzéssel, nagyobb részint pedig havazással tölt el. Hidegünk felette nagy vólt, úgy hogy több ember fagyott meg vidékünkön; ezen szorongatást az is terhesítette, hogy a' farkasoktól allig védelmezhatték magokat a' lakosok, az Aradi majorosok közzül kettőt küldöttek a' más világra. A' Bánátnak *Orczidorf* nevű helysége mellett, három gyóltos Tótot ettek meg, a' kiknek gyóltsaikat, tzizmáikban lábaikat, 's fejek koponyáit meg találták. — Azután meg lágyulván az idő, a' Máros vize annyira ki öntött, hogy *Radna* mező varasát egészlen bé töltötte, a' Fels. Kamara költségén épitetett hidat a' jég semmivé tette, sőt városunk nagy részét is a' viz el borította. E' pedig aradásának 4-ik napján esett, holott a' tapasztalás szerént 15 's több napokig szokott áradni. — Ha az Erdély Országi havasokon a' hó meg indul, sok szegény lakosnak nyomorúságot és vesze delmet fog okozni.

Aradnak külső városában az árviz a' padlásra szoritotta a' lakosokat, 's olly nagy hidegre fordult a' lágy idő, valamilyen Januárius elein vólt. Ezen nyomorúlt emberek között egy szegény, háza népével a' padláson a' hidegtől fanyargattatván, tüzet rakott melegítés végett; de szerentsétlenféggére háza fedele meg gyulván, egész háza népével oda égett.

Esztergomból Februarius 20-ik napján. Néhány esztendőktől fogva, ami Orvos Doktoraink is elkezdték a' himlő bé oltását, és még eddig szerentsessen is folytatták azt. — A' mi Vármegyénknek rendes Orvos Doktora *Schmidt* úr, *Szölgy* és *Bucs* nevű helységekben, a' hová még a' mostan uralkodó veszedelmes himlő nem hatott, egynehány gyermekekbe a' himlőt bé oltván, az édes anyákat, és betegekkel bánó asszonyokat, előre meg tanította arra, miként kellyen a' himlős gyermekekkel a' bé oltás előtt és után bánni, 's olly szerentsével is élt munkájában, hogy azon gyermekek közül, a' kikbe a' himlőt bé oltotta, még csak egyetlen egy sem hólt meg; ellenben azoknak nagyobb rélzét, a' kik természetellen meg himlöztek, a' halál el ragadta. — Melly hasznos fázadozásait nemcsak előmenetelesíteni kívánnya ezen Tekint. Vármegye, hanem e' mellett, leg közelebb tartott gyűllésében különöffen meg is ditsirte a' nevezett Doktor Urat. — Bár minden Vármegyebeli Orvos Doktorok igyekeznének ezen hasznos mesterséget megyéikben fel állítani, mellyet az Előjáróknak hathatos segítségnek nélkül eszközteni lehetetlen vólna, még most is a' köz népben lévén az a' bal vélekedés, hogy a' kiket az Isten életben meg akar tartani, azok gyógyító eszközök nélkül is meg gyógyúlnak. Hát miért teremtett az isten annyi gyógyító szereket? miért nyomott a' plantákban, füvekben, sőt még á' kövekbe is gyógyító erőt. — A' Teremtő természetesen eszközök rendelt a' természetes végeknek eszközlésekre.

Egeres 14-dik Jan. 1799.

Minthogy a' köz hirből esett értesemre,

Hogy némelly jó szivek emlékezetemre

A' múlt nevem napját örömmel tisztelték,

'S nyájas társasággal innepül szentelték;

Ezt meg nem köszönni, igen érzéketlen

Szivnek jele vólna, melly hozzám illetlen.

Köszönöm hát ezen jó emlékezetet,

Kivánom, hogy éllyen vig, 's hosszú életet!

Mindaz, ki e' napot innepül szentelte,

Mindaz, ki közöttök nevemet viselte.

Éllyenek, kik ezen örömben részt vettek,

Egésleg utánna, a mit ittak, 's ettek. — —

Én azt nem gondoltam, hogy Nagy Gerezsá táján

Molnár Borbára név peng valaki száján,

De hogy így van azon méltán örvendezek.

Mivel a' szeretet munkái mind ezek.

Barátomnak ugyan meg nem köszönhetném

Ha tő szúrás által most kényszerítettém,

Hogy ujj próbát kezdjek *Helikonra* menni

Hiszem ideje már nékem is pihenni — — —

A' fáradt munkásnak leg édesb az álom,

Én is ha napjaim folyását vizsgálom,

Ugy látom, hogy éltem hanyatlott estvére,

Nem tsuda, hogy Musám már nyugodni tére.

De a' *Kolosvári* jó kövér káposzta

Ezen reftségemet éppen nem okozta:

Mert Musámat régen pihenni botsáttam,

'S jó ideje, hogy én *Kolosvárt* se láttam,

Lakásunk lévén most egy olly falutskában,

Holott a' természet égyügyü vóltában

Jelenvén meg, szüli a' gyönyörüséget;

'S még a' komor tél is mutat kedvességet,

'S minthogy azt szemléllyük a' meleg szobából —

A' nap mihellyt ki jö nyugovó házából,

Ablakunkra vetvén első pillantását;

Mintha ránk intézné nyájas mosolygását,

Olly kedves ki nézést láttatik formálni,
 Hogy azt meg nem unnyuk mindennap tsudálni,
 Itt el andalodván felejem gondomat,
 'S az egekre bizom jövődö forsomat — — —
 Néha pedig szivem nyögvén vallott három'
 El múlt napjaimat elmémme bé járom:
 Minthogy egész éltem hartz, 's fáradtság vala,
 Érzem, hogy szivemben az öröm meg hala —
 Kegyetlenül bánván a' szerentse velem,
 Most állapotomat éppen úgy képzelem,
 Mint olly, kit ifjui tüze kivánt fénnyel
 Biztatván, tengerre kél gazdag reménnyel,
 'S portékáit rakván a' vizek hátára;
 Bizza szerentséjét habok játékára —
 Gazdag nyereffégét előre képzeli,
 Szivét a' jövődök képével legeli — — —
 Almodozik fokszór a' remélt kintsekkel:
 Terhelvén hajóját arany fővenyekkel.
 Már gondolattyában a' rakott hajóval
 Hazájába meg jö, 's él a' kivánt jóval:
 Ölelvén kedvessit egy mást váltó tsókkal
 Utazása módját beszéli fok szókkal;
 Melly képzelődés őt úgy gyönyörködteti,
 Hogy a' jelenvalót vele felejteti — — —
 Azonban tsak alig kézte utatását,
 Már hallya a' szelek durva mormogását:
 Mellyek ellenkezvén fel tett szándékával;
 Hasztalan ellenek álni nagy munkával — —
 Bár mindent el követ okos kormányossa,
 De a' hab hajóját annyira tsapdossa,
 Hogy az a' felhőkig láttzik emelkedni,
 'S víszont a' leg mélyebb örvénybe süllyedni —
 Ekkór kezdi forsát gondolóra venni:
 'S várt boldogságáról reménnyét le tenni —
 Látván, hogy álom vólt minden intézeti:
 Buvában a' kormányt, 's mágnestöt el veti —
 Meg némúlván szava minden okosságnak,
 Nem tudja, melly részén kereng a' világnak:
 'S minthogy mindenfelöll tsak a' veszélyt láttya;
 Hajóját a' szélnek kedvére botsáttya

Melly azt dühösséggel addig hányta, veti,
 Mig egy köziklával izenként töreti.
 Maga pedig küzdvén a' hánykodó habbal
 A' partra vetődik egy deszka darabbal.
 Hól soká hevervén méllyen el alúva
 Fel eszméli magát darab idő múlva.
 'S midön bus szemeit ide, 's tova veti,
 Hogy még valósággal él, alig hiheti.
 Él! de ezt érezvén, meg ujjúl bánattya,
 'S ily nyomorúlt sorsát fokáig sirattya —
 Nem tudván elméjét fordítani merre,
 Merő szemekkel néz a' habzó tengerre.
 Láttya, hogy a' melly hab éltét meg mentette,
 Ugyan az reményét fogytig el temette.
 Azért a' szerentsét, 's a' tengert átkozza,
 'S érezvén, hogy testét már alig hordozza,
 Fáradtsága után le dül, hogy pihennyen,
 De hogy gyötrő gondja fejből ki mennyen
 Elő vészli kedves szokott muzsikáját
 Vagy ha a' nints, fujja szomorú notáját,
 'S így mutattya magát, mig nem utollyára
 A' jól tévő álom száll szeme héjjára,
 Melly öt karjai közt olly gyengén rengeti
 Hogy szomorú sorsát vele felejteti. —
 Szeretet vólna e' hát ezt irigyleni?
 'S öt nyugodalmából azért fel költeni,
 Hogy szívét a' bánat vízont ki vérezze,
 'S szerentsétlen sorsát ujjabban érezze.
 Ehez hasonlónak sorsomat képzelem
 Mivel a' szerentse éppen így bánt velem,
 Melly a' habok közül ki menté fejemet
 De el rablá töllem leg betsesb kintsemet —
 Kit sok esztendőig méltán kesergettem
 De már bus fejemet pihenni le tettem
 'S minthogy vig hangokon én nem tudok irni,
 Nem akarok többé bus sorsomon sirni —
 Nem bánom meg tehát ezzel Nemzetemet,
 Hogy fáradtság után nyugtatom fejemet.
 'S meg engedi Hazám, Musám ily hibáját
 Hogy álva várja a' halál éjtszakáját.